

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/9/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5820202241
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5820202241.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Martiny Mochnáčovej a Mgr. Andreja Kekelyho, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. V. XXX/XX, XXX XX F., zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky: Y. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. V. XXX/XX, XXX XX F., zastúpenej JUDr. Máriou Vevurkovou, advokátkou so sídlom Mieru 312/13, 029 01 Námestovo, IČO: 42 217 601 a otca: B. M. nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX/X, XXX XX Q., o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, v štádiu rozhodovania o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Námestovo č. k. 12P/50/2020-25 zo dňa 20. novembra 2020, takto

rozhodol:

Mení uznesenie Okresného súdu Námestovo č. k. 12P/50/2020-25 zo dňa 20. novembra 2020 tak, že na čas do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej vedenej aktuálne na Okresnom súde Námestovo pod spis. zn. 12P/50/2020 nariaďuje neodkladné opatrenie v nasledovnom znení:

Otec je oprávnený stykať sa s maloletým C. M., nar. XX.XX.XXXX, každý páry týždeň v kalendárnom roku v piatok od 16.00 hod. do 19.00 hod., v sobotu od 10.00 hod. do 19.00 hod. a v nedeľu od 10.00 hod. do 17.00 hod. s tým že, otec v určený čas maloletého prevezme od matky v mieste bydliska maloletého a po skončení styku v určený čas maloletého odovzdá matke v mieste bydliska maloletého.

Matka je povinná poskytnúť otcovi k výkonu styku s maloletým všetku súčinnosť a maloletého na styk riadne vopred pripraviť.

Rodičia sú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 48 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po jej vzniku.

Matka, otec i maloletý sú povinní podrobiť sa psychologickému poradenstvu prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia. Podrobnosti vykonania poradenstva určia odborní zamestnanci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo podá Okresnému súdu Námestovo ku konania vedenému pod sp. zn. 12P/50/2020 správu o priebehu a výsledkoch poradenstva každé 4 mesiace. Trvanie tohto výchovného opatrenia je podmienené dosiahnutím jeho účelu.

Vo zvyšnej časti návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením okresný súd (ďalej aj „súd prvej inštancie“) nariadil neodkladné opatrenie, ktorým určil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým C. M., nar. XX.XX.XXXX, každý páry týždeň v kalendárnom roku od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. [výrok Ia)]. Súčasne uložil matke povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať ho otcovi a počas školského roka

odovzdať maloletého otcovi spolu s učebnicami a učebnými pomôckami a zároveň otcovi uložil povinnosť počas času, ktorý strávi s maloletým, zabezpečiť jeho riadnu prípravu do školy a maloletého v mieste jeho bydliska prevziať a na tom istom mieste aj odovzdať späť matke [výrok Ib)]. Ďalej určil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým počas vianočných sviatkov každý nepárny kalendárny rok v čase od 23. decembra od 09.00 hod. do 27. decembra do 18.00 hod. a každý páry kalendárny rok v čase od 29. decembra od 09.00 hod. do 02. januára nasledujúceho kalendárneho roka do 18.00 hod. [výrok Ic)]. Vo zvyšnej časti návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia (výrok II.). Napokon obmedzil trvanie neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania vo veci samej o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 12P/50/2020 (výrok III.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že otec sa svojím návrhom domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd upravil do právoplatného skončenia veci samej jeho styk s maloletým, a to každý páry týždeň v kalendárnom roku od piatku od 16.00 hod. do nedele do 20.00 hod. s tým, že počas školského roka by bola matka povinná odovzdať mu maloletého spolu s učebnicami a učebnými pomôckami. Otec by bol povinný počas času, ktorý strávi s maloletým, zabezpečiť, aby bol maloletý riadne pripravený do školy. Zároveň otec žiadal, aby súd upravil do právoplatného skončenia veci samej jeho styk s maloletým počas vianočných sviatkov každý nepárny kalendárny rok v čase od 23.12. od 08.00 hod. do 27.12. do 18.00 hod. a každý páry kalendárny rok v čase od 29.12. od 08.00 hod. do 02.01. do 18.00 hod. Svoj návrh otec odôvodnil tým, že s matkou sú bývalými manželmi a rodičmi maloletého. Ich manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Námestovo č. k. 7P/15/2019-39 zo dňa 05.08.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 05.09.2019. Zároveň bola týmto rozsudkom schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej vtedy ešte maloletá dcéra R. M., nar. XX.XX.XXXX a maloletý C. boli zverení do osobnej starostlivosti matky, s tým, že právo zastupovať a spravovať majetok maloletých detí majú obaja rodičia. Zároveň bolo rozhodnuté aj o výške jeho vyživovacej povinnosti k obidvom maloletým deťom. Na návrh účastníkov súd vtedy nerozhodoval o styku otca s maloletými deťmi, pretože obaja deklarovali ochotu a schopnosť dohodnúť sa na termínoch stretávania sa s maloletými deťmi. Po rozvoze manželstva zostali rodičia s maloletými deťmi bývať v rodinnom dome v Q.. Matka spolu s deťmi opustila spoločnú domácnosť dňa 02.12.2019 a presťahovala sa ku svojej matke do F. na jej súčasnú adresu trvalého pobytu. Od septembra 2019 do februára 2020 prebiehalo stretávanie sa otca s deťmi bezproblémovo. Výnimkou boli len Vianoce roku 2019. Po zavedení protiepidemiologických opatrení začala matka otcovi brániť v styku s deťmi. Svoj postoj nezmenila ani v lete 2020 po ich uvoľnení. Od februára 2020 deti nestrávil ani jednu noc v dome v Q., kde predtým vyrastali. S maloletým sa mohol otec stretnúť len v bydlisku matky. Toho času nie je akákoľvek dohoda s matkou možná nakoľko, že matka s otcom absolútne nekomunikuje. Stretávanie maloletého C. s otcom tak záleží na jej ľubovôli.

3. Spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia podal otec aj návrh vo veci samej na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému, ktorým žiadal o úpravu styku s maloletým počas bežného školského roka, ako aj osobitnú úpravu počas školských prázdnin a zároveň bližšie upraviť informačnú povinnosť matky voči nemu vo vzťahu k maloletému. Konanie vo veci samej sa vedie na súde prvej inštancie pod sp. zn. 12P/50/2020.

4. Zároveň súd prvej inštancie vychádzal zo správy kolízneho opatrovníka zo zisťovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov u maloletého zo dňa 12.11.2020, podľa ktorej matka spolu s deťmi býva v F. v rodinnom dome, ktorý je vo vlastníctve starých rodičov detí zo strany matky. Matka pracuje od októbra 2020 v Ostrave ako opatrovateľka. Od pondelka do piatku je v práci. Na víkend chodí domov. Maloletý je počas neprítomnosti matky v starostlivosti starých rodičov. Otec sa s maloletým stretol v októbri 2020, v nedeľu (pravdepodobne 08.11.2020) a sú v pravidelnom telefonickom kontakte. Maloletý navštevuje 4. ročník základnej školy v F.. Maloletý C. má dobrý vzťah s obidvomi rodičmi. Matka nesúhlasí, aby maloletý prespával u otca, ponecháva to však na rozhodnutí syna. Komunikácia medzi rodičmi je narušená. Kolízny opatrovník odporučil, aby súd prvej inštancie vyhovel návrhu otca a upravil styk tak, že otec by bol oprávnený stretávať sa s maloletým každý páry týždeň v kalendárnom roku od piatku 16.00 hod. do nedele 18.00 hod. a počas vianočných sviatkov každý páry kalendárny rok v čase od 29.12. od 10.00 hod. do 02.01. do 18.00 hod a nepárny kalendárny rok v čase od 23.12. od 10.00 hod. do 27.12. do 18.00 hod.

5. Následne citujúc ust. čl. 4 a § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a ust. § 325 ods. 1, § 329 ods. 1a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) okresný súd uviedol, že neodkladné opatrenie je vo svojej podstate prostriedkom naliehavej procesnej ochrany a je určené na riešenie takých situácií, kde je potrebný rýchly zásah súdu, rýchla úprava pomerov účastníkov konania. Predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je, aby

sa aspoň osvedčila potreba neodkladnej úpravy, o ktorej nemôžu byť vážne pochybnosti, pričom táto úprava sa musí javiť ako naliehavá. Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, žeby musel byť tvrdený nárok nepochybné preukázaný. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahu súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nariadením neodkladného opatrenia. Vo všetkých konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti je prioritný záujem dieťaťa.

6. S odkazom na znenie ust. čl. 5, § 26 a § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení (ďalej len „Zákon o rodine“) prvoinštančný súd vyhodnotil už uvedené skutočnosti a tvrdenia a dospel k záveru, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia bol dôvodný. Za daného stavu boli osvedčené také skutočnosti, ktoré odôvodňovali naliehavosť a potrebu bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania v zmysle návrhu otca.

7. Pri svojom rozhodovaní súd prvej inštancie vychádzal z nasledovných skutkových zistení: Manželstvo rodičov maloletého bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Námestovo č. k. 7P/15/2019-39 zo dňa 05.08.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 05.09.2019. Týmto rozsudkom bola tiež schválená rodičovská dohoda, ktorou bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, pričom právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok bolo ponechané obom rodičom. Styk otca s maloletým upravený nebol. V čase vydania uvedeného rozhodnutia bývali rodičia spolu s oboma deťmi v spoločnom rodinnom dome v Q.. Z vyjadrenia otca, ako aj zisťovania kolízneho opatrovníka vyplýva, že situácia sa zmenila a matka spolu s dnes už plnoletou R. a maloletým C. v súčasnosti bývajú u jej rodičov v rodinnom dome v F.. Maloletý navštevuje 4. ročník základnej školy v F.. Má dobrý vzťah s obidvoma rodičmi, s otcom chodí na rôzne výlety, turistiku a plávať. Matka má v súčasnosti prácu v Ostrave, od pondelka do piatku je v práci a na víkend chodí domov, pričom počas jej neprítomnosti sa o deti starajú jej rodičia. Otec pracuje ako samostatne zárobkovo činná osoba v odbore vzduchotechnika s výkonom práce po celom Slovensku i v zahraničí. Momentálne však v dôsledku protiepidemiologických opatrení nepracuje.

8. Na základe posúdenia uvedených skutočností mal súd prvej inštancie za to, že pokiaľ sa rodičia nevedia dohodnúť na úprave styku maloletého s otcom, je na mieste, aby rozsah a podmienky tohto styku boli určené rozhodnutím súdu. Súčasne s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný aj návrh na začatie konania vo veci samej, ktorého predmetom je tiež úprava styku maloletého s otcom. Je oprávnené predpokladať, že konanie vo veci samej bude trvať niekoľko mesiacov. Vzhľadom na vek maloletého (9 a pol roka) by prípadné nerealizovanie styku otca a maloletého počas takto dlhého obdobia mohlo mať nezvratné negatívne dôsledky na ich vzťah, a to najmä za situácie, keď maloletý v súčasnosti prejavuje k otcovi pozitívny vzťah. Prvoinštančný súd posudzoval návrh otca aj v kontexte toho, že maloletý má právo na to, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia a že otcom navrhovaný rozsah stretávania je primeraný tomu, že maloletý je počas zvyšného času v osobnej starostlivosti matky. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie posúdil návrh na nariadenie neodkladného ako dôvodný.

9. Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia okresný súd zamietol len v tej časti, ktorá sa týkala začiatku a konca času stretávania sa maloletého s otcom. Hoc v zmysle návrhu otca zaviazal matku na to, aby počas školského roka bola povinná otcovi odovzdať maloletého aj spolu s učebnicami a školskými pomôckami a zároveň otca, aby zabezpečil prípravu maloletého do školy, z dôvodu lepšej adaptácie maloletého na najbližší školský týždeň určil ako najneskoršiu hodinu návratu maloletého k matke čas 18.00 hod. S prihliadnutím na to, aby mala matka možnosť maloletého vychystať ráno počas vianočných sviatkov, určil začiatok styku otca s maloletým na 09.00 hod.

10. S odkazom na ust. § 330 ods. 1 CSP súd prvej inštancie určil, že toto neodkladné opatrenie bude trvať len do právoplatného skončenia prebiehajúceho konania vo veci samej. V rozhodnutí vo veci samej bude zároveň rozhodnuté aj o náhrade trov konania.

11. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka, ktorá sa domáhala jeho zmeny tak, že odvolací súd nariadi neodkladné opatrenie tak, že otec by bol oprávnený stretávať sa s maloletým každý párny týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 09.00 hod. do 17.00 hod a v nedeľu od 10.00 hod do 17.00 hod. Počas školského roka by bola matka povinná odovzdať maloleté dieťa otcovi spolu s učebnicami a učebnými pomôckami. Otec by bol povinný počas času, ktorý strávi s maloletým, zabezpečiť jeho riadnu prípravu do školy. Matka by bola povinná maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať ho otcovi. Otec by bol povinný maloletého v mieste bydliska maloletého prevziať a na tom istom mieste aj odovzdať späť matke. Vo zvyšnej časti matka navrhovala návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť. Napokon matka navrhovala obmedziť účinnosť neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

12. Odvolateľka považovala napadnuté uznesenie za nesprávne a nezákonné, keďže podľa jej názoru v súčasnosti toto rozhodnutie nie je v záujme maloletého, ale naopak môže byť potenciálne na jeho ujmu. Tvrdenia otca uvádzané v podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorému súd prvej inštancie vyhovel, považovala matka za jednostranné, skreslené a dôkazne nepodložené. Matka styku otca s maloletým nijakým spôsobom nebráni a preto považuje podaný návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia za nedôvodný. Maloletý odmieta u otca prespávať, a to aj navzdory snahe matky, o čom má vedomosť aj otec. Uvedené vyplýva aj z toho, že k otcovi odmieta chodiť a stretávať sa s ním aj plnoletá dcéra, s ktorou má maloletý vybudovaný silný súrodenecký vzťah. Jeho odmietavý postoj k prespávaniu u otca je týmto tiež podporený. Nariadené neodkladné opatrenie nijakým spôsobom nezohľadňuje názor maloletého, čoho dôsledkom je nariadená úprava stretávania otca s maloletým nevhodná a veľmi ťažko realizovateľná. Nútené prespania u otca pôsobia na maloletého traumatizujúco, sú sprevádzané psychosomatickými prejavmi, pre ktoré objednala maloletého na vyšetrenie k detskému psychológovi (maloletý sa sťažuje na bolesti brucha a bolesti hlavy) a môžu vyvolať opačný efekt, než otec očakáva. Aj keď je pravdivým tvrdenie otca, že maloletý u neho neprespal už od februára 2020, vzniknutý stav nenastal z dôvodov na jej strane, ale z dôvodu, že maloletý odmieta otca navštevovať s nočným prespaním. Z vyjadrení maloletého má matka obraz o starostlivosti otca o syna počas spoločne stráveného víkend. Otec sa maloletému nevenuje, chodíva von a venuje sa svojim koníčkom. Dôvodom negatívneho postoja oboch detí k otcovi môže byť podľa názoru matky aj skutočnosť, že otec s nimi trávil málo času, keďže až do decembra 2019 pracoval v zahraničí a čas strávený doma využíval skôr na svoje koničky a záľuby. Rovnako z vyjadrení maloletého C. má matka vedomosť, že spoločný čas s otcom trávi s nimi aj otcova priateľka, ku ktorej nemá syn vytvorený žiadny vzťah a ktorej prítomnosť mu prekáža. Matka opakovane poukázala na stav, keď súd pri rozhodovaní o podanom návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia nijakým spôsobom neprihliadal na názor a postoj maloletého C.. Vzhľadom na aktuálnu situáciu by mal byť rozsah stretávania otca s maloletým upravovaný postupne. Nie je v záujme maloletého dieťaťa, aby bolo ich stretávanie vynucované. Prespávanie maloletého u otca s prihliadnutím na takýto stav nie je adekvátnou formou stretávania. Zároveň matka vyjadrila aj obavy vyvolané nezodpovedným prejavom v správaní otca. Na podporu svojho tvrdenia uviedla skutočnosť, že otec maloletého je poľovník. Má v držbe poľovnú zbraň, ktorú nemá riadne zabezpečenú, ale drží ju neuzamknutú na mieste prístupnom aj pre maloletého. Napokon matka poukázala aj na reakciu maloletého na sms správu od otca, ktorý mu oznámil, že u neho tri dni prespí. Maloletý si vtedy nakreslil obrázok, z ktorého je zrejmé, že u otca prespať odmieta.

13. Otec v podanom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa nestotožňuje s názorom matky, že je v záujme maloletého, aby bolo nariadené neodkladné opatrenie zmenené. Neodkladné opatrenie v rozsahu, v ktorom bolo nariadené, považuje otec za dostatočné. Jeho cieľom je, aby obaja rodičia a aj maloletý mali priestor realizovať svoje práva tak, aby to bolo v záujme maloletého. Matka interpretuje skutočnosti jednostranne. Zároveň opomína základnú skutočnosť, že svojím správaním a postojmi zodpovedá za to, že dochádza k trvalému oslabovaniu jeho vzťahu s maloletým. Ďalej otec poukázal na to, že aj po rozvode, pokiaľ bývali niekoľko mesiacov v spoločnej domácnosti, túto domácnosť maloletý bezpochyby považoval za svoju. Z tejto domácnosti sa matka rozhodla odísť slobodne a jednostranne, bez toho, aby s otcom akokoľvek riešila záujem oboch detí, na ktorý sa aktuálne odvoláva. Následne svojimi faktickými krokmi matka otcovi mnoho mesiacov bránila stretávať sa s maloletým. Svojím jednostranným negatívnym postojom voči jeho osobe tak matka spôsobila vo vzťahu syna a otca ujmu, ktorá sa čiastočne prejavuje tým, že syn odmieta prespávať v mieste kde vyrastal a býval osem rokov. Hlavným dôvodom tohto odmietania je výslovný zákaz zo strany matky, ktorá nesúhlasí s prespávaním maloletého v spoločne vybudovanom dome. Do marca 2020 nebol s prespávaním maloletého C. u otca v spoločnom rodinnom dome problém. Odtedy matka nekompromisne trvala na ich stretávaní mimo tohto domu. Pokiaľ by aktuálny trend pokračoval, otec vyjadril obavu z úplného odcudzenia maloletého C. a jeho osoby. Otec by rád zmenil aktuálnu situáciu, keď maloletý neprejavuje záujem o prespávanie v mieste jeho bydliska. Aktuálne na tom aktívne pracuje. Nie je to však možné jednostranným nútením, (a to ani na základe neodkladného opatrenia), pokiaľ mu v tomto zámere nepomôže matka maloletého. Maloletý má právo stretávať sa s otcom a má právo si k nemu urobiť vlastný vzťah a tento jeho vzťah nemusí byť rovnaký ako vzťah jeho matky, v ktorom sa prejavujú doposiaľ rôzne zranenia z ukončeného spolužitia. Ďalej otec uviedol, že k potrebám maloletého pristupuje citlivo, nenúti ho v súčasnosti prespať u neho, pokiaľ nechce, no rozsah neodkladného opatrenia považuje za správny. Pokiaľ by došlo k obmedzeniu úpravy, otec má vážne obavy, že matka maloletého by si to vysvetlila po svojom, pomerne striktné a táto možnosť, ku ktorej by sa rád prirodzenou cestou dopracoval by sa stala nereálna. K skutkovým tvrdeniam matky v podanom

odvolaní otec uviedol, že situáciu s jeho poľovníckou zbraňou zinscenovala matka. V dôsledku tohto sa dostal do neprijímnej situácie a bol prinútený urobiť opatrenia, aby sa takéto konanie v budúcnosti neopakovalo. Ohľadom neskorého príchodu na stretávanie otec potvrdil, že občas sa takéto skutočnosť vyskytla, rámcovo však išlo o 5 až 10 minút, avšak v dôsledku dopravy a iných faktorov, o čom vždy v predstihu upovedomil staršiu dcéru, keďže matka s ním vôbec nekomunikuje. Zásadným faktorom, ktorý neprospieva maloletému je podľa doterajších pozorovaní otca postoj matky k jeho osobe, jej vyjadrenia, nervozita, ktoré potom reálne môžu spôsobovať u maloletého bolesti brucha, či hnačky a môžu viesť, (pokiaľ to nebude riešené), možno aj k zásadnejším patologickým zmenám v psychike maloletého. Matka nie je prítomná pri odovzdávaní, ani preberaní syna, čo taktiež môže na syna zle vplyvať. Matka síce v odvolaní tvrdí, že nemá záujem brániť stretávaniu otca a syna. Fakticky však svojím konaním, správaním a postojmi generuje rôzne druhy problémov a nedorozumení, čo sa negatívne prejavuje na vzťahu maloletého k nemu, ako aj na jeho vlastnom živote. Otec sa maloletému venuje v maximálne možnej miere. K osobe matky sa pred ním, ako aj pred dcérou negatívne nevyjadruje. Napokon otec uviedol, že ani po nariadení neodkladného opatrenia nedošlo k tomu, že by sa vedel s matkou rozumne dohodnúť, matka naďalej odmieta s ním akokoľvek komunikovať, ani osobne, ani telefonicky, ani v prítomnosti tretej nezaujatej osoby, čo doposiaľ neodôvodnila. Na základe toho pracovníčka kolízneho opatrovníka navrhla s jeho súhlasom psychologickú poradňu, kde by sa snažili zistiť príčinu takéhoto konania a pokúsili sa o obnovenie komunikácie, čo by viedlo k stabilizovaniu ich vzťahu k maloletému. Stretnutia s psychologičkou sa samostatne obidvaja zúčastnili, matka ale odmieta komunikovať o svojej osobe.

14. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že na základe vykonaného šetrenia v domácnosti a pohovoru s maloletým v správe zo dňa 12.11.2020 odporúčal, aby súd prvej inštancie vyhovel návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia a upravil styk tak, že je otec oprávnený stretávať sa s maloletým každý páry týždeň v kalendárnom roku od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a počas vianočných sviatkov každý páry kalendárny rok v čase od 29.12. od 10.00 hod do 02.01. do 18.00 hod. a nepáry kalendárny rok od 23.12 od 10.00 hod do 27.12. do 18.00 hod. Dňa 27.11.2020 ho kontaktovala matka, že maloletý pred tým, ako má ísť k otcovi má psychosomatické prejavy - bolesti brucha, hlavy a preto nepôjde k otcovi. Následne bolo vykonané šetrenie v rodine, pohovor s maloletým a pohovor s rodičmi. Komunikácia medzi rodičmi je výrazne narušená, preto im bolo sprostredkované psychologické poradenstvo. Na základe pohovoru s maloletým bolo rodičom odporúčané stretávanie maloletého s otcom na každý páry týždeň v kalendárnom roku od piatku od 16.00 hod do 19.00 hod., v sobotu od 10.00 hod. do 17.00 hod a v nedeľu od 10.00 hod. do 17.00 hod. Maloletý od 27.11.2020 do 29.11.2020 navštevoval otca podľa uvedeného odporúčania. Následne ho opäť kontaktovala matka s tým, že maloletý odmieta spávať pri otcovi a stretávať sa s jeho priateľkou. Opakovane bol vykonaný pohovor s rodičmi i s maloletým a otcovi bolo odporúčané, aby rešpektoval pranie maloletého. Na základe opakovaných pohovorov s rodičmi i s maloletým kolízny opatrovník odporučil, aby odvolací súd zmenil neodkladné opatrenie a upravil styk tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým na každý páry týždeň v kalendárnom roku od piatku od 16.00 hod do 19.00 hod., v sobotu od 10.00 hod. do 17.00 hod a v nedeľu od 10.00 hod. do 17.00 hod.

15. Matka vo svojej odvolacej replike uviedla, že sa pridriava podaného odvolania. prípade Podľa jej názoru v danom prípade existujú dôvody na zmenu nariadeného neodkladného opatrenia, a to z dôvodu, že maloletý odmieta u otca prespávať, čo vo svojom vyjadrení potvrdzuje aj otec. Tvrdenia otca považuje matka za zavádzajúce a nepravdivé. Odmieta tvrdenia otca, že mu mala mnoho mesiacov brániť v stretávaní so synom a že svojím správaním a postojmi je zodpovedná za to, že dochádza k trvalému odcudzovaniu vzťahu medzi otcom a maloletým C.. Naopak, matka vynakladá množstvo úsilia, aby bol styk otca s maloletým realizovaný. Na druhej strane je to však správanie otca, pre ktoré maloletý stretávanie s ním odmieta. Podľa jej názoru sa otec nespráva k potrebám dieťaťa citlivo. Jej snaha spočívajúca v príprave dieťaťa na stretnutie s otcom je marená, práve nerešpektovaním potrieb dieťaťa zo strany otca. Z vyjadrenia podaného kolíznym opatrovníkom vyplýva, že kolízny opatrovník odporučil otcovi rešpektovať pranie maloletého nestretávať sa s ním spoločne s novou priateľkou. Otec však tieto odporúčania ignoruje a nerešpektuje. Tvrdenia otca o tom, že postoj matky voči nemu je zásadným faktorom, ktorý neprospieva maloletému, je len nedôvodné prenášanie viny za odmietavý postoj maloletého k otcovi na matku, ktorý však nemá opodstatnenie. Otec si nesprávne interpretuje aj jej vzťah k jeho osobe, ktorý je neutrálny. Matka ho rešpektuje ako otca ich spoločných detí. Problém spočíva aj v nepochopení otca, že nesmie byť pri vytváraní nových životných vzťahov egoistický, neberúc do úvahy postoj a názor maloletého. To je viditeľné napr. pri stretávaní otca s maloletým za prítomnosti priateľky otca, ktorá je maloletému nepríjemná. Optimálnou formou

styku by bolo aktuálne stretávanie otca s maloletým najskôr počas dňa a až následne by tento styk po určitom čase a vybudovaní väzieb medzi otcom a maloletým spontánne viedol k tomu, že maloletý by sám prejavil záujem u otca prespať. Záverom matka uviedla, že súhlasí s vyjadrením kolízneho opatrovníka, ktorý rovnako ako ona navrhuje, aby bol styk otca s maloletým aktuálne realizovaný bez povinnosti maloletého u otca prespávať. Kolízny opatrovník vykonal pohovor s maloletým a až na základe vykonaného pohovoru zaujal stanovisko, ktoré zohľadňuje v prvom rade záujem maloletého.

16. V odvolacej duplike otec zopakoval svoju argumentáciu už uvedenú vo vyjadrení k odvolaniu matky. Súčasne uviedol, že počas uplynulých týždňov nedošlo k akejkoľvek zmene jej správania a matka naďalej s ním odmieta komunikovať. Preto sa domnieva, že je nevyhnutné ponechať úpravu rozsahu doposiaľ nariadeného neodkladného opatrenia bez zmien, a to minimálne do času, kedy sa k predmetnej problematike nevyjadrí znalec z príslušného odboru. Vyjadrenie kolízneho opatrovníka vo vzťahu k rozsahu stretávania neobsahuje dôvody, z ktorých by bolo možné zistiť, prečo by mal odvolací súd zmeniť nariadené neodkladné opatrenie. Vo vyjadrení je iba konštatované, že bol opakovane vykonaný pohovor a bol inštruovaný rešpektovať pranie maloletého (ktoré rešpektuje, doposiaľ netrval na jeho prespaní u neho). Vyjadrenie však neobsahuje žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné zistiť, čo kolízny opatrovník fakticky zistil pri stretávaní sa s maloletým, a toto vyjadrenie ani neobsahuje skutočnosti, že kolízneho opatrovníka opakovane kontaktoval aj on, a to dňa 27.11.2020, kedy by bez jeho pomoci nebol schopný maloletého od matky prevziať, nakoľko táto tvrdila, že maloletý je chorý, čo sa však neskôr nepreukázalo.

17. Kolízny opatrovník v odvolacej duplike zotrval na svojom vyjadrení k odvolaniu matky.

18. Ďalšie podania účastníkov neboli odvolaciemu súdu predložené.

19. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nebol viazaný (§ 66 CMP) a konštatujúc dôvodnosť odvolania matky napadnuté uznesenie v zmysle ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletým v rozsahu a spôsobom, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

20. Odvolací súd považuje za potrebné primárne poukázať na to, že rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení nepredstavuje rozhodnutie vo veci samej, ale jedná sa zásadne o rozhodnutie súdu v určitom štádiu konania vo veci samej. Dokazovanie v konaní o nariadení neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

21. Podľa ust. 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

22. V zmysle ust. § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. [6) § 116 Občianskeho zákonníka]. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedenej podstaty neodkladných opatrení, a tiež z ust. § 25 ods. 2 a § 36 ods. 1 Zákona o rodine a napokon z osvedčenej skutočnosti, že rodičia maloletého spolu nežijú, a nie sú schopní dohodnúť sa na rozsahu a spôsobe styku otca s maloletým, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade boli naplnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle ust. § 325 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, a to, že v danom prípade je potrebné bezodkladne upraviť pomery medzi účastníkmi, t. j. bezodkladne dočasne upraviť styk otca s maloletým, kým nebude rozhodnuté vo veci samej. Zo skutkových tvrdení oboch rodičov jednoznačne vyplýva, že v otázke styku otca s maloletým dochádza medzi rodičmi k nezhodám, matka nesúhlasí so stykom otca s maloletým aj počas nočných hodín, pričom otec tento styk naopak požaduje. Je zrejmé, že na pozadí

takéhoto názorového a komunikačného konfliktu rodičov je maloleté dieťa vystavené pocitom neistoty a zmätenosti a s určitosťou je tým narušovaný aj formovanie pozitívneho vzťahu s rodičmi. V takomto prípade, pokiaľ zmienený nesúlad medzi rodičmi pretrváva, je potrebný bezodkladný zásah súdu, ktorý sa stanovia autoritatívne účastníkom presné pravidlá, ktoré by mali viesť k upokojeniu situácie do času, kým nebude otázka styku maloletého dieťaťa s rodičom, ktorému nebolo zverené do osobnej starostlivosti upravená rozhodnutím súdu vydanom riadnom konaní vo veci samej.

24. Podľa ust. čl. 5 veta prvá Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

25. V zmysle článku 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa (oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.) štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

26. Pokiaľ sa týka rozsahu, v ktorom nariadeným neodkladným opatrením upravil styk otca s maloletým, odvolací súd primárne prihliadal na názor maloletého, ktorý bol vypočutý opakovane kolíznym opatrovníkom a ktorý je potrebné vzhľadom na jeho vek a jeho najlepší záujem primerane rešpektovať. Odvolací súd mal teda za to, že toho času je potrebné upraviť styk maloletého s otcom v takom rozsahu, aby maloletý netrúvil noc u otca, keďže situácia v rodine sa toho času vyvinula tak, že maloletý nechce tráviť noci u otca v rodinnom dome v Zábiedove. Krajský súd sa stotožnil s návrhom kolízneho opatrovníka a upravil styk otca s maloletým v ním navrhovanom rozsahu (s výnimkou ním vymedzených hodín), pričom tento rozsah považoval dočasne za primeraný na to, aby nedošlo k oslabeniu rodinných väzieb medzi maloletým a otcom navzájom.

27. Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že sám otec si uvedomuje súčasnú situáciu, (ako to vyplýva z jeho odvolacej dupliky), toho času rešpektuje pranie maloletého a netrvá na prespaní maloletého u neho. Ak otec v tomto podaní súčasne trval na ponechaní napadnutým uznesením určenej úprave jeho styku s maloletým, ktorú je potrebné ponechať do času, kým sa k predmetnej problematike nevyjadří znalec z príslušného odboru, odvolací súd sa s týmto nestotožnil. Naopak, v záujme napredovania zjavne toho času narušených rodinných väzieb medzi účastníkmi, je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné nenútiť maloletého k tomu, aby počas styku s otcom prespával u neho v rodinnom dome v Zábiedove. Je totiž nutné si uvedomiť, že maloletý je vo veku, kedy sa u neho vo zvýšenej miere začína vyvíjať jeho osobnosť a striktná úprava nerešpektujúca jeho vôľu by mohla byť naopak kontraproduktívna. Bude úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní vo veci samej vykonať dokazovanie v takom rozsahu, aby bola zistená príčina narušenia rodinných väzieb maloletého k otcovi a rovnako, aby bol objektívne zistený názor maloletého, t. j. či tento je formovaný jednostranne matkou, ako to tvrdí otec. V nadväznosti na tieto zistenia okresný súd v konaní vo veci samej určí optimálny rozsah styku s maloletým tak, aby to bolo v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a v záujme posilnenia a rozvoja rodinných väzieb medzi ním a otcom navzájom.

28. Napokon súd prvej inštancie môže pri zmene pomerov aj bez návrhu nariadené neodkladné opatrenie v zmysle ust. § 363 CMP zmeniť, či zrušiť, ak sa menia pomery, alebo odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

29. Za spomenutým účelom zistenia príčin narušenia rodinných väzieb medzi účastníkmi a za účelom prípadného odstránenia týchto príčin ešte počas konania súdu prvej inštancie vo veci samej odvolací súd v rámci nariadeného neodkladného opatrenia podľa ust. § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine uložil maloletému a rodičom povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu špecifikovanému vo výroku tohto uznesenia.

30. Pri svojom rozhodnutí odvolací súd prihliadal na to, že je najmä v záujme dieťaťa, aby rodičia pristúpili k vzájomnému akceptovaniu ich postavenia a rolí v živote dieťaťa a nevytvárali v dôsledku vzájomných konfliktov prekážky pre budovanie si vzťahu dieťaťa a druhého rodiča. Ciele výchovy detí sú sformulované v ust. čl. 29 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Z psychologického hľadiska je cieľom výchovy detí jednoznačne ich všestranný vývoj na fungujúce, citovo a psychosociálne zrelé ľudské osobnosti s produktívnou sociálnou orientáciou. Rozhodujúcu úlohu vo výchove detí majú rodičia. Obsahom ich práva „vychovať“ je v prvom rade právo a (povinnosť) chrániť záujmy detí, ďalej tiež riadiť a usmerňovať ich konanie a vykonávať nad nimi dohľad, právo mať deti u seba, resp. určiť miesto ich pobytu, právo sa o ne osobne starať, či právo na stretávanie sa s nimi. Rodičia sú pri výkone rodičovských práv a povinností zásadne rovnoprávni, samozrejme za podmienky, že sú

obaja nositeľmi práva výkonu. Je preto prvoradou povinnosťou a súčasne právom obidvoch rodičov podieľať sa na výchove detí. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že nežijú v spoločnej domácnosti. V záujme zdravého vývoja dieťaťa je preto nevyhnutné, aby si obaja rodičia vybudovali korektné vzťahy, ktoré budú viesť k realizácii práva toho rodiča stykať sa s dieťaťom, ktoré aktuálne nemá v osobnej starostlivosti. Rodič, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti, nemôže druhému rodičovi brániť v styku s dieťaťom, ale práve naopak, je povinný vytvárať podmienky pre hladký priebeh týchto stretnutí. Obidvaja rodičia sú povinní práva svojho dieťaťa nielen deklarovať, ale najmä rešpektovať a v maximálnej miere sa im prispôbiť. Iný postup je kontraproduktívny a vedie k odcudzeniu rodiča od dieťaťa a k ochladeniu ich vzájomných vzťahov, čo nie je vôbec žiaduce a v rozpore so záujmom dieťaťa. Je rozhodne v záujme dieťaťa byť v kontakte s oboma rodičmi, pokiaľ sú riadne výchovne spôsobilí. Rešpekt k právam iných je jedným z predpokladov riadnej výchovy. Z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny, resp. rodinného a súkromného života (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, čl. 32 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vyplýva, že sudy sú povinné zverenými procesnými prostriedkami vytvárať predpoklady pre urovanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané.

31. V nadväznosti na uvedené tak odvolací súd v zmysle ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

32. O trovách odvolacieho konania, ako aj konania na súde prvej inštancie (§ 396 ods. 2 CSP) odvolací súd nerozhodoval, pretože na súde prvej inštancie aktuálne prebieha aj konanie vo veci samej, ktoré doposiaľ nie je skončené (§ 58 CMP).

33. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. (§ 77 CMP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods. 1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods. 2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti / Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.